

Bakım

I- Çapalama ile havalanması, gevşetilmesi, toprak suyunu tüketen yabancı otların yok edilmesi ve çatlakların kapatılması ile toprak nemini korunmaktadır. Bu amaçla bitki boyu 8-10 cm olunca ilk çapa yapılmalıdır. Mevcut şartlara ve bitkinin gelişim durumuna göre 2-3 hafta arayla birkaç defa çapa yapılmalıdır. Ancak hıyar kökleri toprak içerisinde genellikle yüzeysel olarak yayıldıklarından çapalama fazla derin yapılmamalıdır. Çapalama işine bitkiler buldukları yeri tamamen örtünceye kadar devam edilmeli bundan sonra yabancı otlar görüldüğü taktirde elle çekilerek temizlenmelidir. İkinci çapa ile birlikte bitkilerin daha geniş bir kök sistemi oluşturmaları ve kuvvetli gelişme gösterip iyi ürün verebilmeleri için hafifçe boğaz doldurulması yapılmalıdır. Birinci veya en geç ikinci çapa esnasında her ekim yerinde en kuvvetli bir bitki bırakılarak diğerleri seyreltilmelidir. Çapalama esnasında bitki kolları su yollarına düşmeye başlamışsa bunlar dikkatle masuralar üzerine alınmalıdır.

II- Hıyarın gövde ve dallarına basıldığında iletken doku zedeleneceğinden meyveler kendilerine gerekli olan suyu normal olarak alamayacaklar ve böylece gelişmeleri aksayarak acılaşıma meydana gelecektir. Bunun için gelişme döneminde ve hasat zamanında bitkiler arasında gelişigüzel dolaşımamalıdır.

III- Sera yetiştiriciliğinde dengesiz büyümeyi önlemek, verimi devam ettirmek ve daha iyi ışıklanmayı sağlamak için bitkiler askıya alınmalı ve budanmalıdır. Budama genel olarak iki tiptir. Bunlardan biri bitkinin tek gövde üzerinde büyütüldüğü sistemdir ve bitki tele varıncaya kadar yan dallar alınır. Diğerinde ise bitki gövdesi üzerinde yan dallar bırakılır ve mevsime, bitkinin büyüklüğüne bağlı olarak yan dalların değişik uzunluklarında uçları alınır.

Hasat

Çeşidin erkencilik özelliği ile yetiştirme ve bakım şartlarına göre tohum ekiminden 55-70 gün sonra hasada başlanabilir. Hıyarlarda ilk hasat için en uygun zaman meyvelerin normal çeşit iriliğinin 1/3'ü veya en fazla 1/2'sini aldığı zamandır. Hasadın gecikmesiyle meyveler fazla irileşir, şekil bozulur ve pazar özelliğini kaybeder. Hasat, meyveler dala bağlanan sapından keskin bir bıçak veya makasla kesilerek toplanmak suretiyle yapılır. Mümkünse sabah erken saatlerde hasat yapılmalıdır.

Verim

Çeşide göre değişmekle birlikte 1 dekarlık alandan ortalama 3,5-4,5 ton verim alınabilmektedir.

İYİ TARIM UYGULAMALARI

(*GAP: Good Agricultural Practices*)

Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması, doğal kaynakların korunması, tarımda izlenebilirlik ile sürdürülebilirlik ile gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla yapılan tarımsal üretim modeline iyi tarım denir.

Amaçlar;

- Çevre, insan ve hayvan sağlığına zarar vermeyen bir tarımsal üretimin yapılması ?
- Doğal kaynakların korunması?
- Tarımda izlenebilirlik ve sürdürülebilirlik?
- Gıda güvenliğinin sağlanmasıdır?

Unutmayınız ki,
İyi Tarım Ürünü Sertifikası
Ürününüzün markası
Olacaktır.

T.C. TEKİRDAĞ VALİLİĞİ İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ

ÇİFTÇİ EĞİTİM VE YAYIM ŞUBESİ

Yayım No: 2010/4

HIYAR YETİŞTİRİCİLİĞİ

Hıyar Yetiştiriciliği

Kabakgiller familyasından olan hıyar, tek yıllık ve sarılıcı karakterde bir kültür sebzesidir. Toprak nemini çok sevdiğinden kökleri oldukça yüzlek gelişim gösterir. Çoğunlukla ilk 20–25 cm derinlikte gelişim gösterir. Seralarda askıya alınarak yetiştirilir. Daha iyi ışıklanmayı sağlamak amacıyla budama yapılır. Bu sebeple askıya alınarak yetiştirilen hıyar bitkisinin boyu 2 m'yi bulmaktadır. Önemli bir vitamin kaynağı olan ve bünyesinde çeşitli besin maddelerini ihtiva eden hıyar, (C ve B vitamini, niacin, protein, yağ, karbonhidrat, kalsiyum, fosfat, demir) aynı zamanda bir diyet sebzesidir.

Çeşitler

Çekirdekliklik durumuna göre hıyar, çekirdekli ve çekirdeksiz çeşitler olmak üzere ikiye ayrılır. Yetiştirme şekline göre serada yetiştirilenler ve açıkta yetiştirilenler olarak gruplandırılabilir. Değerlendirme şekline göre ise sofralık ve turşuluk çeşitler olarak ikiye ayrılır.

İklim İsteği

İlîk iklim sebzesi olan hıyar soğuklara karşı çok hassastır. Sıcaklık sıfırın altına düştüğünde hemen etkilenir. Hıyar tohumlarının ekildikleri yerde iyi bir çimlenme gösterebilmesi için toprak ısısının en az 11 ° C olması gerekir. Çimlenme için en elverişli toprak ısısı 11-18 ° C arasındadır. Sıcaklık yükseldikçe buna paralel olarak çimlenme hızı da artar. Yazın sıcak ve kurak devrelerde sulama yapılarak bitki su düzeni normal sınırlar içinde tutulmaz ise hem gelişimi yavaşlar hem de meyveler süratle acılaşır.

Toprak İsteği

Hıyar bir çok toprak tiplerinde yetişebilmekle beraber derin su tutma kabiliyeti yüksek organik madde ve diğer bitki besin maddelerince zengin tınlı ve kumlu tınlı toprakları sever. Yüksek tuz seviyesine çok hassas olduğundan toprağın drenajı iyi ve eriyebilir tuz seviyesi düşük olmalıdır.

Yetiştirme Tekniği

Hıyar yetiştiriciliği, hasat zamanına ve yetiştirilecek çeşit özelliğine göre açıkta veya sera yetiştirilir.

Tohumların yastık, kasa veya saksılara ekilerek burada yetiştirilen fidelerin daha sonra esas yerlerine dikilmesi suretiyle yetiştirme,

Tohumların doğrudan doğruya açıkta yerlerine ekilmesi suretiyle yetiştirme,

Seralarda askıya alınmak suretiyle yetiştirme.

Ekim Nöbeti

Toprakta yüzeysel olarak 20-25 cm derinlikte kök faaliyeti gösteren bu bitkinin her yıl arka arkaya yetiştirilmesi, toprakta bitki besin maddelerinin kaybına yol açarak toprak fakirleşmesine yol açacağı için önerilmez. Bu sebeple değişik kök sistemine sahip olan bitkilerle münavebe yapmak önem taşımaktadır. Derin kök yapısına sahip olan kavun, karpuz ve domates vb bitkilerle münavebe yapılması önerilir.

Toprak Hazırlığı

Bitki köklerinin iyi gelişim gösterebilmeleri için toprağın havadar olması gereklidir. Bunun için toprak içindeki bitki artıklarının temizlenmesi, gerekirse sulanarak toprağın tava geldiğinde iyice sürülmesi ve keseklerin iyice ufalanmasının sağlanması önemlidir. Böylece toprak ekim ve dikime hazır hale getirilerek sulama ve diğer kültürel uygulamaların kolaylıkla yapılması sağlanmış olur. Seralarda ise daha önce dezenfekte edilen toprak uygun tavra bellenerak işlenmesi gereklidir.

Ekim ve Dikim

Fideleri yetiştirmek suretiyle yapılan üreticilik, daha fazla emek ve masraf gerektirmektedir. Bununla birlikte daha erken verim alınabilmektedir. (bak! Fide yetiştiriciliği lifleti)

Açıkta yetiştiricilik için yastık veya tüplerde yetişen fideler soğuk hava tehlikesi kalkar kalkmaz önceden işlenmiş ve hazırlanmış dar veya geniş masuralara dikilir. Hıyar için masuralar tek sıralı yetiştirmelerde 50-60 cm genişliğinde, çift sıralı yetiştirmelerde 80-120 cm genişliğinde hazırlanmalıdır. Sıra üzerinde ise toprak ve çeşidin gelişme karakterine göre fideler genellikle 40-50 cm üzerinden dikilmelidir.

Gübreleme

Yetiştiricilik öncesi toprak numunelerinin alınarak toprak tahlili sonuçlarına verilecek gübre tavsiyelerine uyulmalıdır. Bilinçsiz gübre kullanımı topraklarımızın dengesini bozmaktadır.

Sulama

Suya çok duyarlı bir bitki olan hıyar bitkisinin diplerinin daima nemli bulundurulması önemlidir. Böylece bitkinin iyi gelişmesi sağlanarak susuzluktan kaynaklanan acılaşmaya fırsat verilmemiş olur. Hıyarın sulama yönünden en kritik dönemi meyve bağlama dönemidir. Fidler dikildikten sonra ilk verilen can suyundan ilk meyveler görülünceye kadarki dönemde çok olmamak koşuluyla 1-2 su verilebilir. Bu dönemde fazla sulama yapılması meyvelerin sararmasına (boğulmasına) neden olur. Bundan sonra su büyük önem kazanır ve mümkünse her 3-4 günde bir sulama yapılmalıdır. Hıyarın su isteği bir çok sebze göre daha kolay anlaşılır. Özellikle sabah ve akşamları hıyarın iri yapraklarının anormal pörsüme göstermesi ve aşağı doğru sarkması, ayrıca gövde ve yapraklarda tüylülüğün artması ve yaprakların küçülmesi su eksikliğini belirtir. Bu durumda zaman geçirmeden sulama yapılmalı ve sulamalar mümkünse sabahın erken saatlerinde veya akşamüstü yapılmalıdır.